

Kokken, kunstneren og designeren

Kokken Henrik Pedersen, designeren Peter Lassen og kunstneren Bjørn Nørgaard har forenet deres kræfter i skabelsen af en ny cafe på Statens Museum for Kunst. Som specialister på hver deres område har de med farver og klare strukturer skabt nogle markante nye rammer for et moderne gæstgiveri.

Af: PETER KIRKHOFF ERIKSEN, redaktør

Ud fra tre stærke sæt af erfaringer med design, kunst og mad har Henrik, Peter og Bjørn set med friske øjne på cafeen i museet og kastet deres kreativitet ind i skabelsen af et nyt rum i museet.

Henrik: Da driften af cafeen på Statens Museum for Kunst blev sendt i udbud, motiverede jeg min ansøgning med, at der med cafeen skulle være en klar forbindelse til det, resten af huset står for. Jeg sagde til Karsten Ohrt, at hvis han kunne få en blød og altfavnende kunstner ind i cafeen og få det til at mødes med design, så skulle jeg nok sørge for resten. Herefter ringede Karsten til Peter, som så tog fat i Bjørn og derefter gik det stærkt.

Peter: Med cafeen på museet var der nogle ting, der allerede var givne. Stedet er et offentligt rum, og der er nogle forskellige krav, der skal opfyldes. Det ene er det funktionelle krav. Det næste er kravet til en form for robusthed i rummet. Det tredje er, at den robusthed på en eller anden måde skal modelleres efter en æstetik, for så at få den fjerde dimension med: hensynet til de mennesker, som bruger rummet.

Bjørn: Jeg blev spurgt af Peter, om jeg ville være med. Og i dette projekt har jeg arbejdet for Peter, ikke for museet. Da jeg så nærmere på stedet, stod opgaven tydeligt frem. Det handlede om at give cafeen et loft. Det er jo dødsygt at have nogen til at stå at kigge ned på en oppefra, når man drikker en kop kaffe.

Peter: Med cafeen så jeg et eksempel på, hvad de fleste har oplevet mange gange. At vi bor, arbejder og lever i rum, vi ikke selv har bygget, og at vi har brug for at kunne indrette dem efter vores eget ønske. Derfor har jeg designet Grid. Det er et

system af bygningselementer, som kan ændres og modelleres. Det træder ind og fortsætter, hvor arkitekturen slipper.

Bjørn: Peter afprøver sit Grid ved at invitere mig og andre kunstnere til at arbejde med det. Og det gør vi jo, fordi det er Peter. Og fordi der ligger nogle principper i gridsystemet, som jo har fulgt os hele vejen fra renæssancen, hvor gitteret blev opstillet som en skærm foran maleren, så han kunne konstruere et troværdigt centralperspektiv, og så videre frem til modernismen og helt til i dag. Men også fordi grid'et er en arketype i den moderne måde at forholde sig til verden på, en måde at få orden på, hvad verden rummer af roderier. Ved at lave så enkle og anonyme strukturer som muligt kan man faktisk fremme det mangfoldige. De fysiske dimensioner af cafeen er blevet nytænkt og bearbejdet med hensyntagen til både at skabe nærvær og undren.

Bjørn: Nede i cafeen bliver det hovedsageligt et blåt loft, man sidder og kigger op i. En form for himmel. Udseendet bygger lidt på princippet fra gamle butikker med opaliseret glas i et system af kvadrater. Derfor er der kommet nogle spejle og nogle hvide felter ind, som giver variation på undersiden af loftet. Den plane flade ned mod gæsterne brydes af tolv lamper, som stikker ned fra loftet i 4 kubers dybde. På oversiden af loftet skaber vi noget mere variation. Vi arbejder med farverne hvid, gul, rød og grøn. Rækker af tårne eller bølger i skiftevis 1, 2, 3, og 4 kubers højde ud over hele fladen.

Peter: For at modarbejde det kølige rum og skabe nærvær har vi valgt møbler, som er i stærke farver. Bordfladerne er græsgrønne og spiller sammen

med naturen udenfor. Stolene er auberginefarvede og er lavet særligt til cafeen. Belysningen i cafeen har vi skiftet til LED-lys, fordi det skaber store besparelser for miljø og økonomi.

Bjørn: Om dagen, hvor man ser ud af vinduet fra cafeen, til om aftenen sker der et meget dramatisk skift. Om aftenen bliver vinduet som et spejl, og du vil se loftet gentage sig selv i vinduets refleksion. Det skaber en rytme af gentagelser, som er en del af Grid-systemets princip.

Bjørn: De mange kvadratmetre hvide vægflader i cafeen udgjorde en udfordring i sig selv. Løsningen blev et kadmiumgult bånd på væggene hele vejen rundt i rummet. Forud for valget af den stribe går der nogle tanker til kunstneren Poul Gernes (1925-96, red.), som helt sikkert har været en af mine læremestre. Da han var i gang med at udsmykke Herlev Hospital, hvor der er nogle meget lange gange, var der ikke råd til så meget maling. Så foreslog han sygehusledelsen en skrigende rød eller grøn bred stribe hen langs de hvide vægge. Det forslag ville man imidlertid spare væk. Men så forklarede han dem, at hvis der er en kraftig farvet stribe hen over en hvid væg, vil man kunne vente fem år med at male væggen. For man lægger ikke mærke til fingeraftryk og smuds på sådan en væg. Man ser på farven i stedet. Og det er pointen. Du kan aktivere et helt rum uden at male hele rummet.

Henrik: I min moderrestaurant i Vordingborg vil jeg gerne have harmoni i det lokale, hvori man indtager mad. Da jeg første gang fik projektet beskrevet med alle farverne, inklusive den gule stribe, så tænkte jeg "F..., hvad har de gang i?!" Men jeg vidste på den anden side også, at med d'herrer Peter og Bjørn bag udformningen, var det nogen, der havde fat i den lange ende. Og når nu loftet kommer på i den rette højde og giver en oplevelse af himmel og skyer, og den gule stribe langs væggen vil indramme det hele i komplementærfarve til auberginefarven på stolene, så tror jeg, det er noget folk vil synes om og have lyst til at være i. At de vil sidde og udforske rummet.

Bjørn: Når man kommer ind i et rum, er det naturligvis vigtigt, at man befinder sig godt. Men

det er også vigtigt, at rummet forstyrrer dig en lille smule. Ikke for meget. Men det må godt være sådan, at der er en lille ting, der gør, at du overvejer, hvorfor pokker er den her auberginefarvet? At du undrer dig lidt.

I dag er cafeer på museer en selvfølge, men det har ikke altid været sådan, og det er ikke uden forpligtelser.

Bjørn: André Malraux (1901-76, red.) var fransk forfatter og kulturminister under Charles de Gaulle og udvikler i 1950'erne og 60'erne ideen om kulturhuset. Den bevægelse, der opstår dengang, inspirerer til at ændre museernes rolle. Fra blot at udstille nationens identitet til at være et sted, hvor man også har foredrag, musik og andre aktiviteter, og siden kommer cafeen til.

Peter: Med cafeer og kulturelle aktiviteter på museerne understreger man, at institutionerne er åbne for almindelige mennesker, i stedet for at kunst- og kulturinstitutionerne kun er for eliten.